

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
MINISTRIA E ARSIMIT
DHE SPORTIT

AGJENCIA KOMBËTARE E PROVIMEVE

PROVIMI ME ZGJEDHJE I MATURËS SHTETËRORE

SKEMA E VLERËSIMIT TË TESTIT

Lënda: Qytetari

Varianti A

• *Pyetjet me zgjedhje*

Numri i Pyetjes	2	4	8	10	11	12	13	16	18	19
Përgjigja e saktë	B	C	D	A	D	C	A	D	C	B

• *Pyetjet me zhvillim*

Shënim:

- Në skemën e vlerësimit të testit, për pyetjet me zhvillim janë dhënë modele përgjigjesh të sakta. Nxënësi do të marrë pikët e merituar edhe nëse ai ka dhënë përgjigje me fjalë të tjera por që janë brenda kontekstit të përgjigjes së saktë.
- Në pyetjet me zhvillim, ku kërkohen dy, tre apo katër nga të gjitha përgjigjet e sakta të mundshme, në rast se nxënësi ka dhënë aq përgjigje të sakta sa i kërkohen nga pyetja, atëherë atij do t'i jepen të gjitha pikët maksimale me të cilat është vlerësuar pyetja.
- Nxënësi do të marrë aq pikë sa është vlerësuar pyetja edhe në rast se ai ka dhënë më shumë përgjigje të sakta nga sa i kërkohen.
- Nxënësi merr pikë duke dhënë përgjigje sipas formimit të tij edhe nga lëndët e tjera. Kalimi nga njëra pikë te tjetra e një problemi nuk e ndëshkon në pikëzim, pasi ato lidhen me njëri-tjetrin

1.

3 pikë

a) funksioni parandalues i ligjit

- Ligji ndihmon në parandalimin e sjelljeve që ai vetë i quan të dëmshme për shoqërinë dhe harmoninë e marrëdhënieve brenda saj;
- Ligji dënon shkeljet dhe sjelljet negative të individëve, që sjellin pasoja juridike për shoqërinë dhe për vetë individët, shoqërive të ndryshme sipërmarrëse, institucioneve shtetërore dhe punonjësve të tyre, që rrezikojnë
- Zbatimi i ligjit rregullohet nëpërmjet sanksioneve

b) përmbajtja e ligjit civil

- rregullon marrëdhëniet pasurore ndërmjet shtetasve, personave juridikë privatë dhe shtetasve, ose ndërmjet këtyre të fundit
- përcakton zotësinë juridike që fillon me lindjen e personit dhe mbaron me vdekjen e tij- si emri, mbiemri, fitimi i zotësisë së plotë për të vepruar, ...

c) kodet...

- përmbledhje e ligjeve (rregullash, normash juridike)të një dege të veçantë të së drejtës, që kanë unitet ndërmjet tyre.

2. B) kushtetutshmërisë **1 pikë**
3. **3 pikë**
- a) Çështja konkrete lidhet me lirinë për tubime paqësore dhe pjesmarrjes në të
- b)shtetin të marrë masat e duhura për të garantuar zhvillimin paqësor të tubimit...
- c) ...shteti të sigurojë që kushtetuta zbatohet me korrektësi për të gjithë qytetarët e saj.
- Shënim: Pyetja mat koherencën e mendimit dhe pothuaj i ka përgjigjet e kërkesave të njëra-tjetra.
4. C) e mbyllur **1 pikë**
5. **3 pikë**
- a) rritja e pakontrolluar e popullsisë....
- raporti i koeficientit të (moshimi progresiv)
 - Zhvillimi i teknologjisë në lindshmërisë me atë të vdekshërisë foshnjore
 - ndryshimi i ekuilibrave brezorë shërbimin mjekësor
 - lëvizjet e popullsisë, dukuritë migratore
 - riprodhimi, si bazë për shtimin e popullsisë, etj.
- b) politikat antilindje....
- Planifikimi familjar
 - Disa vende kanë ligje që kufizojnë me ligj numrin e lindjeve duke stimuluar numrin e vogël të tyre dhe duke ndëshkuar numrin e madh të lindjeve.
 - bashkëjetesa kufizon numrin e lindjeve
 - ❖ Tendencat globale të popullsisë
- plakja globale e popullsisë
- rënia dramatike e lindshmërisë –plakja e pakthyeshe e popullsisë
- politikant antilindje
- zgjatja e jetës –fenomen dominues demografik
- rritja e pakontrolluar e popullsisë në vendet e mëdha dhe të varfëra
- tranzicioni demografik
- mbipopullimi
- c) pozita shoqërore e gruas
- Rritja e nivelit të arsimit, kualifikimit, specializimit, përpjekja për karrierë në profesion të gruas-shtyrja e moshës së martesës
 - Punësimi i gruas jashtë ekonomisë shtëpiake i dha asaj pavarësinë ekonomike. Numri i madh i fëmijëve në familje e pengon të ecë në karrierën e saj, apo të ketë kohë të lirë
6. Shkolla **3 pikë**
- a)tekstet shkollore...
- mospërputhja me programet mësimore
 - mungesa e koherencës në tekste
 - informacion i ngarkuar
 - nivel i lartë akademik
 - shumë tekste janë me cilësi të dobët
 - koncepte të njëjta jepen me përkufizime të ndryshme
- b) programet mësimore
- përsëritje temash në lëndë të ndryshme.
 - përsëritje temash në të njëjtën lëndë
 - tema të parëndësishme në raport me disa të tjera më të domosdoshme për jetën
 - tema të cingura
 - disa objektiva të përealizueshëm
- c) mësuesit
- disa mësues kanë probleme me:
- komunikimin qytetar
 - nivelin e kualifikimit

- të qenit jashtë profilit
- diferencimi te nxënësit
- gjuhën shqipe, etj.

7.

3 pikë

- a) mbrojtjen nga shfrytëzimi
- garanton të drejtën për mbrojtje të veçantë nga shteti
 - të drejtën për të qenë i mbrojtur nga dhuna, keqtrajtimi, shfrytëzimi dhe përdorimi për punë, që mund t'i dëmtojë shëndetin, morlin,rezikon zhvillimin normal
 - Ndalohet marrja në punë e fëmijës nën moshën 16 vjeç. Fëmija nga mosha 14 deri në 18 vjeç mund të punësohet në punë të lehta që nuk dëmtojnë shëndetin dhe formimin e tij, sipas kushteve të përcaktuara në legjislacionin në fuqi etj.
- b) arsimimi....
- e drejta për arsim falas
 - të drejta të barabarta për t'u arsimuar në të gjitha nivelet, pa dallim gjendjes së tij shoqërore, kombësisë, gjuhëm gjinisë, racës, fesë, bindjet politike etj.
 - të trajtohet me dinjitet
 - mësimdhënia t'i përshtatet nevojave dhe mundësive të çdo vendi
- c)shprehjen e mendimit...
- fëmija pyetet dhe i merret në konsideratë mendimi kur ka mbushur moshën 10 vjeç,
 - në shkollë duhet ta shprehin lirisht mendimin e tyre,
 - duke respektuar të tjerët, të thonë mendimin e tyre kur merren vendime për të,
 - të kërkojnë t'u respektohen të drejtat

8. D) kur fitohet e drejta e votës

1 pikë

9.

3 pikë

- a) braktisja nga të tjerët...
- dhuna në familje bën të ndihet i veçuar,
 - ndihet i përjashtuar
 - adoleshenti nuk arrin të shprehet në familje apo në rrethin shoqëror
 - krijon mure izolimi rreth vetes
 - ka edhe dhunë mes moshatarëve
 - nga diskriminimi dhe paragjykimi
 - mospërfillja e mendimit
 - hidhen te droga
 - kalojnë në depresion
 - fëmijët me një prind mund të jenë më të vetmuar, etj.
 - kritikën e marrin si sulme personale
- b) afirmimin e statusit social të moshës...
- në grup kanë status që nuk e kanë në familje
 - studimet provojnë se adoleshentët e sotëm janë më materialistë, më egoistë, më të egër,..
 - prezantimi i vetes në rrjetet sociale face-book....për vlerat, besimet, idetë, miqtë,
 - vetëndërgjegjësimi, vetëbesimi, përballimi i ndjenjave,
 - duan pavarësi,
 - kanë ndjenja turbulluese dhe jo të qarta
- c) përzgjedhja e shokut...5455.
- karakteri përzgjedhës në marrëdhëniet shoqërore
 - marrëdhëniet më të rëndësishme i krijojnë me bashkëmoshatarët
 - probleme të njëjta shërbejnë për krijimin e identitetit personal
 - marrëdhënie të ngushta dhe intime
 - i bashkon këndvështrimi i njëjtë për botën
 - komunikimi reciprok etj.

10. A) shkollën **1 pikë**
11. D) efekti serë, rritja e varfërisë dhe bota e mbipopulluar **1 pikë**
12. C) produktet mjeksore **1 pikë**
13. A) ndalon reklamënduhani.....të mbyllura **1 pikë**
14. **3 pikë**
- a) stresi....
- sjell lodhje
 - ndikon në shëndetin:
 - fizik – psikologjik – emocional – shoqëror - me çrregullime të hormoneve në gjak
 - frenim i aktiviteteve krijuese sportive, artistike.....
 - ankthi, irritim, dhimbje koke, vetvlerësim i ulët, izolim social etj.
- b) depresioni...
- ndërpret komunikimin me të tjerët, priret drejt veprimeve të dhunshme, çrregullime të të ngrënit, nxit përdorimin e drogave, konfliktohet, mungesë dëshire për shkollën etj.
- c) kequshqyerja...
- bulimi, anoreksi, arteriosklerozë, sëmundje të ndryshme, depresion
15. tri vlera ushqimore **3 pikë**
- a) drithëra, (karbohidrate)
- b) vitamina (fruta), perime
- c) proteina
- d) yndyrna
- Renditja e karbohidrateve ka vend edhe po të jetë afër pas lyrave
16. D) kultura, klasa sociale dhe nënkultura **1 pikë**
17. **3 pikë**
- a) semafori jeshil
- b) vijat e bardha
- c) tabela e shkollës
18. C) i këshilloni fëmijët të presin sinjal nga polici **1 pikë**
19. B) e ruan atë nga pushteti politik **1 pikë**
20. **3 pikë**
- a) të shpifë, të fyejë, të disinformojë, të akuzojë për fajtor për krim një individ pa u provuar me vendim gjykatë (prezumim i pafajësisë)
- b) të respektojë paanshmërisht bindjet politike dhe besimet fetare, dinjitetin, si dhe të drejtat dhe liritë themelore të njeriut, interesat, moralin e tij, etj.
- c) të mos ndërhyjë në jetën private të të tjerëve.